

ULTRAÄÄNIOHJATUT PUNKTIOT JA KANAVOINNIT

Ohje tutkimukseen lähettävälle henkilökunnalle

GA4AT Keuhko-ontelon kanavointi UÄ-ohjauksessa, Pleuradreneeraus
GA4YT Keuhkopussin punktio UÄ-ohjauksessa, Pleurapunktio
JA2AT Vatsaontelon punktio UÄ-ohjauksessa
JA3AT Vatsaontelon kanavointi UÄ-ohjauksessa, Askites dreneeraus
JJ1AT Maksapesäkkeen punktio UÄ-ohjauksessa
JK2AT Sappirakon punktio UÄ-ohjauksessa
KC1AT Virtsarakkopunktio UÄ-ohjauksessa, Kystofix
XX1AT Muu punktio/tyhjennys UÄ-ohjauksessa
XX4AT Muun ontelon kanavointi UÄ-ohjauksessa, Abskessin dreneeraus

Tutkimuspaikat ja tiedustelut

VSKK/ UB2-röntgenosasto 945, puh. 02 3131895, lasten toimenpiteet
VSKK/ TE4 Toimenpideradiologia 946, puh. 02 3137087
VSKK/ TKS röntgen 141, puh. 02 3136389
VSKK/ Vakka-Suomen röntgen 146, puh. 02 3141700
VSKK/ Loimaan sairaalan röntgen 147, puh. 02 3143558
VSKK/ Salo röntgen 148, puh. 02 3144284

Lähete ja ajanvaraus

- Tutkimuslähete ajanvarausohjelmaan.
- Lupa tutkimusajan muutoksiin annetaan hoitovastuussa olevasta toimintayksiköstä johtajaylilääkärin ohjeen 2/2009 mukaisesti. Jos potilaan tutkimus perutaan tai siirretään toiseen ajankohtaan, tulee hoitavan yksikön välittömästi peruuttaa aika VSKK:n tilauskeskuksesta ja poistaa tutkimuksen lähete. Käyttämättä ja peruuttamattajätetystä kalliista (yli 170 €) tutkimuksesta peritään 15 v. täyttäneeltä pkl-potilaalta 45,50 € maksu. Hoitava yksikkö tilaa uuden ajan potilaalle.
- Yhdellä tutkimusajalla kyetään tekemään vain yksi tutkimus, siten kahden alueen selvittelyyn tulee varata kaksi aikaa.
- **Lähetteidien kiireellisyyssluokat:** päivystys, ajanvaraus.
- Näytteistä lähete WEBLAB-ohjelmaan.

Tutkimuksen indikaatiot ja kontraindikaatiot, riskipotilaat

Indikaationa nestenäytteen otto ja neste- tai märkäkertymän kanavointi, jos toimenpidettä ei voida suorittaa ilman ultraääni-ohjausta.

Kontraindikaatiot

- komplikaatoriski on selvästi suurempi hyötyyn nähden
- potilas on ko-operoimaton
- veren hyytymishäiriöt

Jotta toimenpide olisi turvallinen suorittaa, tulisi

- B-Tromb olla yli 100, ei viikkoa vanhempi näyte
- P-INR alle 1.5, Marevania käyttävillä potilailla ei vuorokautta vanhempi näyte ja muilta potilailta ei viikkoa vanhempi näyte
- Hb yli 100, ei viikkoa vanhempi näyte
- Lapsilla: B-Tromb pitäisi olla yli 100, P-INR alle 1.2

Raja-arvoista voidaan tarvittaessa poiketa toimenpiteen tekijän harkinnan mukaan.

Valmistelu tutkimukseen

- **Huom!** Oberonaika ei ole tutkimusaika. Toimenpideradiologian osasto ilmoittaa aina tarkemman tutkimusajan.
- Potilaalle tulee varata osastopaikka jälkitarkkailun vuoksi.
- Tutkimuspäivän aamuna potilaan tulee olla ravinnotta.
- Kanylointi osastolla.
- Esilääke osastolla tarvittaessa.
- Lähettävä osasto huolehtii, että röntgenläheteeseen tulee maininta kaikista otettavista näytteistä.
- **Näytepyynnöt WEBLAB-ohjelmaan.**
- Marevania käyttäviltä potilailta laboratoriokokeet samana tai edeltävänä päivänä. Muilta potilailta laboratoriokokeet edellisen viikon aikana
- Antikoagulanttihoidoissa pidetään tauko ennen toimenpidettä. Potilaat, joilla on sydämen keinoläppä tai muu ehdoton syy, eivät pidä taukoa lääkityksestä. [Antitromboottien tauotus toimenpideradiologialla](#). Tarvittaessa voidaan käyttää myös vasta vaikuttajia.
- Omega-3 valmisteiden käyttö on lopetettava viikko ennen toimenpidettä jos mahdollista.
- Allergiat tarkastetaan.
- Pleurapunktio tai virtsarakon punktio voidaan tehdä polikliinisille potilaille. Dreenien laitoissa tarvitaan osastopaikka.
- Osastopaikka vatsan alueen punktioissa ja kanavoinneissa.

Menetelmä/tutkimuksen suoritus

Ultraäänilaitteella tutkitaan kohde, tehdään aseptinen ihonpesu, puudutetaan ja tutkittavaan kohteeseen viedään neula/katetri. Nesteontelo tyhjenetään ja katetri jätetään tarvittaessa paikalleen. Otetaan osaston pyytämät näytteet, joista on pyynnöt Weblabissa. Toimenpiteen aikana voidaan antaa kipulääkettä. Pleurapunktio ja -dreneeraus tehdään mahdollisesti potilaan istuessa. Tämän takia pleurapunktio- ja -dreneerauspotilaille ei saa antaa rauhoittavaa esilääkettä.

Tutkimuksen kesto

Tutkimus kestää noin 30-60 minuuttia.

Mahdollinen jälkihoito

Toimenpiteen jälkeen on olemassa vuotoriski, mistä johtuen vuodelepo 0-6 tuntia tutkimuksesta riippuen. Os. 946 antaa ohjeet vuodelevosta ja mahdollisesta dreenin huuhtelusta Deskopin määräyksiin. Pleuradreneerauksen jälkeen otetaan tarvittaessa kontrolli-thorax 1-2 tunnin kuluttua toimenpiteestä potilaan voinnin mukaan.

Komplikaatiot: vuoto, infektiio, puudutusainereaktio

Lausunto

Tutkimus arkistoidaan VSKK:n digitaaliseen kuva-arkistoon. Kuvat ja lausunto on katsottavissa CARESTREAM-ohjelmissa ja luettavissa Webradusta.

Sädeannos: Tutkimuksessa ei käytetä röntgensäteitä eikä siis aiheuta säderasitusta.